

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Programme 2nd Semester Examination, 2022

DSC1/2-P2-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. Answer any **one** of the following questions: 12×1 = 12
  - (a) Describe after रघुवंश Canto-I, the character of the King दिलीप ।
  - (b) Why was Dilipa cursed? What was the curse? How did Vaśistha instruct Dilipa to serve Nandini?

2. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
  - (a) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः ।
गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव ॥
  - (b) क्व सूर्यप्रभवो वंश क्व चाल्पविषया मतिः ।
तितीर्षुर्दुस्तरं मोहादुडुपेनास्मि सागरम् ॥

3. Translate into English or Bengali any **two** of the following: 3×2 = 6
  - (a) प्रजानामेव भूत्यर्थं स ताभ्यो वलिमग्रहीत् ।
सहस्रगुणमुत्स्रष्टुमादत्ते हिरसं रविः ॥
  - (b) मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम् ।
प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्वाहुरिव वामनः ॥
  - (c) जुगोपात्मानमत्रस्तो भेजे धर्ममनातुरः ।
अगृध्नुराददे सोऽर्भमसत्क सुखमन्वभूत् ॥

4. Answer any **six** questions: 1×6 = 6
  - (a) What is the origin of रघुवंशम् ?
  - (b) Who was सुदक्षिणा ?
  - (c) Write the name of 1st Canto of रघुवंश ।
  - (d) Who was वैवस्वतमनु ?
  - (e) 'जगतः पितरौ वन्दे' – who are referred to here by पितरौ ? With which are they compared?

- (f) Who are the two Persons by whom King Dilipa thought himself as fortunate?
(g) Who was अरुन्धती ?
(h) Write a name of commentator of रघुवंशम् ।

UNIT-II

5. Answer any **one** of the following questions: 12×1 = 12
(a) Discuss the poetic value of the नीतिशतक ।
(b) Write a detail note on मुखपद्धति ।
6. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
(a) अज्ञः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ॥
(b) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः साक्षात् पशुः पुच्छविषाणहीनः ।
तृणं न खादन्नपि जीवमानस्तद्वागधेयम् परमं पशुनाम् ॥
7. Translate into English or Bengali any **two** of the following: 3×2 = 6
(a) येषां न विद्या न तपो न दानं
ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः ।
ते मर्त्यलोके भुवि भारभूता
मनुष्यरूपेण मृगाश्चरति ॥
(b) स्वायत्तम एकान्तगुणम् विधात्रा विनिर्मितम् छादनमज्ञतायाः ।
विशेषतः सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् ॥
(c) वरं पर्वतदुर्गेषु भ्रान्तं वनचरैः सह ।
न मुखजनसम्पर्कः सुरेन्द्रभवनेष्वपि ॥
8. Answer any **six** of the following questions: 1×6 = 6
(a) Who is विशेषज्ञः ?
(b) Who is the author of नीतिशतक ?
(c) What is meant by 'व्याल' ?
(d) 'शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक्' – What is the meaning of the word हुतभुक् ?
(e) What is the nature of ब्रह्मन् ?
(f) To whom compared गङ्गा ?
(g) How many verses are there in नीतिशतक ?

—x—